

lobbying and high level corruption). Slovakia held a reallocation of budgetary funds, powers and responsibilities among the various regions of power. Because of this, it managed to increase effectiveness costs of budgetary funds and quality of public services and benefits.

Key words: Slovak Republic, fiscal reform, fiscal decentralization, fiscal federalism, intergovernmental fiscal relations.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К.: «Наукова думка», 2006. – 432 с.
2. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України : у 6 т. / Т. 5: Реформування міжбюджетних відносин і зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування / [М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, В. Г. Бодров та ін.]. К. : НДФІ, 2004. – 400 с.
3. Бескид Й. Теоретичні засади бюджетної децентралізації: нормативна та позитивна теорія бюджетного федералізму / Й. Бескид. // Світ фінансів. - 2007 р. - № 4 - С.116-121.
4. Кириленко О. Зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування в Болгарії та Польщі: досвід реформ та висновки для України / О. Кириленко, А. Лучка // Світ фінансів. - 2007 р. - № 3 (12). - С.13-31.
5. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн / Ю. В. Пасічник. – К. : Знання–Прес, 2003. – 523 с. – С. 457.
6. Сазонець І. Л., Управління місцевими фінансами: навч. посіб. / І. Л. Сазонець, Т. В. Гринько, Г. Ю. Придатко. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 484 с..
7. Молдован О. О. Бюджетна децентралізація: досвід ефективної реформи Словаччини для України : [SUREC POLICY PAPER] / О. О. Молдован – Братислава: Дослідницький центр Словацької асоціації зовнішньої політики, 2010. – 40 с.

УДК 338.21

ДОСЛІДЖЕННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ДИНАМІКИ ЗОВНІШНІХ ТРУДОВИХ ПОТОКІВ ЗА ОСТАННЄ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

Муромець Н.Є., к.е.н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці Донецького національного університету

Постановка проблеми. Завдяки активній законотворчій діяльності упродовж перших років нового тисячоліття міграційна політика України була значно конкретизована, її законодавча база суттєво розширена. Але суттєві корективи в управлінні міграційної політикою в Україні було внесено негативним тенденціям світової економічної кризи 2008 року. Це було спричинено і також і тим, що Україна й досі не визначилася ні зі стратегією власного розвитку в цілому, ні зі стратегічною метою міграційної політики зокрема.

Аналіз останніх досліджень. Еволюція досліджень в області руху населення й трудових ресурсів привела до виникнення об'єктивної необхідності комплексного підходу щодо регулювання процесів руху працівників. Ці проблеми знайшли відображення в роботах Н.О.Аїтова, О.Амоші, С. Бандура, І.С. Безрукова, Б.Д. Бреєва, Л.М. Данилова, О.Зайцева, Т.І.Заславської, А.Золотарьова, В. Канюк, А.Колота, І. Крижко, В.Г.Костакова, А.Є.Котляра, В.П. Крюкова, І.С.Маслової, В.С.Немченко, Л.Л.Рибаківського, О.В.Староверова, Л.С.Чижової, Н.Лук'яненко та інших авторів. Питанням вивчення проблем розвитку ринку праці приділяли увагу багато вчених, однак, не було визначено, яким чином негативні процеси, які відбуваються на ринку праці впливають на характер руху трудових потоків.

Метою статті є розробка рекомендацій щодо формування міграційної політики на принципах ефективного регулювання зовнішніх трудових потоків за умов оцінки і попередження негативного впливу на них факторів структурного дисбалансу національного ринку праці.

Результати дослідження. Слід зазначити, що формування міграційної політики в Україні відбувалося переважно ситуативно. На момент проголошення Україною незалежності відповідної нормативної бази для здійснення міграційної політики та регулюючих адміністративних органів не існувало. У квітні 1993р. було створено Міністерство України у справах національностей та міграції, який був першим спеціалізованим органом виконавчої влади, до компетенції якого було віднесено розроблення та реалізацію міграційної політики. Лібералізація режиму кордонів, що поширювалася не лише на власних громадян, а й на іноземців, юридично неоформлені кордони між колишніми республіками СРСР спричинили неконтрольований приплив у країну іноземців, що вимагало розроблення законодавства для регулювання їхнього правового статусу та порядку імміграції. З метою запобігання нелегальній міграції було запроваджено програмний підхід: 1996 р. затверджено першу Державну програму боротьби з нелегальною міграцією, що передбачала вдосконалення законодавства, створення спеціальних підрозділів в органах внутрішніх справ, механізмів координації діяльності центральних і місцевих органів влади, серію профілактичних заходів тощо. Практика розроблення таких програм існувала і в подальшому. Формування міграційної політики України відбувалося паралельно з розвитком міжнародного співробітництва в цій галузі.

Таким чином, до середини 1990-х років були сформовані провідні напрями здійснення міграційної політики України. В Наказі Президента України «Про основні напрями соціальної політики 1997– 2000 рр.», присвяченому основам соціальної політики, було здійснено спробу їх концептуального оформлення. Відповідно до Наказу, базовими для міграційної політики стали три принципи: вільний виїзд і в'їзд громадян України; рівність перед законом іноземців та громадян України; диференційований підхід до різних категорій іммігрантів залежно від національних інтересів країни. Отже, впродовж першого етапу формування міграційної політики України який завершився в кінці 1990-х років, було визначено її складові та принципи, розроблено основи законодавства, створено відповідні виконавчі органи, закладено основи міжнародного співробітництва [1].

Загальну зміну динаміки зовнішнього трудового потоку в Україні протягом 2001-2010 рр. можна дослідити на рис.1. На протязі 2001-2004 року негативне сальдо скоротилося у 6,1 рази, за рахунок скорочення вихідних потоків. Починаючи з 2004 року сальдо зовнішнього трудового потоку отримало позитивне значення, тобто вхідні потоки переважили за чисельністю вихідний потік.

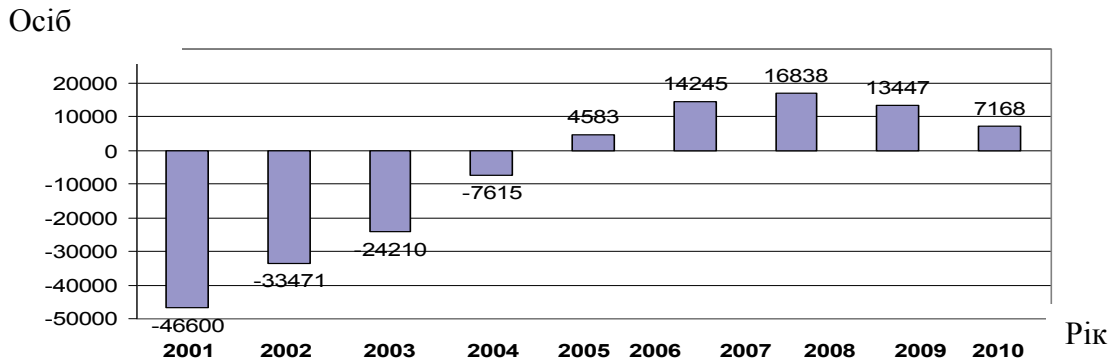

Рис.1 Сальдо зовнішнього трудового потоку України протягом 2000-2010 рр.

Протягом 2002 - 2007 рр. Україна пережила стрімке, але нестійке зростання ВВП, в середньому близько 7,5%, а реальна заробітна плата, пенсії та соціальні допомоги помітно зросли. В той же час позитивна динаміка зростання вхідних потоків різко змінилася починаючи з 2008 року, що було обумовлено негативним впливом світової економічної кризи, коли почала зростати чисельність емігрантів з країни.

Проте, стійке зростання інфляції, яка досягла 26% в березні 2008 р., нестійка політична ситуація в країні, яка обумовила відповідну кризу в управлінні державою та до згорання економічних реформ та інш. обумовили поступове зростання інтенсивності вихідних трудових потоків за межі України. Так зване заробітчанство за кордоном продовжує бути важливою сферою діяльності і засобом виживання для значної частини українських домогосподарств. Протягом 2008-2010 рр. ситуація продовжувалася загострюватися, тобто відбувалося зростання інтенсивності вихідних трудових потоків, а позитивне сальдо трудових потоків за 2008-2010 роки скоротилося у 2,3 рази.

За результатами обстеження трудової міграції, що було здійснено Держкомстатом України у червні 2008 р., яке було першим повномасштабним обстеженням в Україні, було отримано всебічну інформацію про стан та динаміку зовнішніх трудових потоків з урахуванням регіональних особливостей

Згідно з даними обстеження, з початку 2005 р. до 1 червня 2008 р. за кордоном працювали 1,5 млн. мешканців України, з яких майже 1,3 млн. перебували за межами України з метою трудової діяльності з початку 2007 р. до 1 червня 2008 р. Загалом трудові мігранти становили 5,1% населення України працездатного віку, у тому рахунку мігруючі потоки за останні 1,5 року – 4,4%. [2]

Виникнення глобальної кризи примусило державні органи України уважніше оцінити можливості внутрішнього ринку праці, оскільки перспектива повернення з-за кордону українських працівників-мігрантів обумовить загострення питання про їх працевлаштування на батьківщині. Таким чином, довело переглянути традиційні погляди щодо регулювання міграційними процесами в Україні, якщо раніше акцент було зроблено на оцінку витрат для країни, які пов'язані з відтоком трудових ресурсів за кордон, тому треба заохочувати їх залишитися на батьківщині. Тепер же, коли виникла перспектива того, що «заробітчани» повернуться через скорочення обсягу ринків праці в країнах призначення, то актуальними постали питання, як повернення мігрантів позначиться на стані українського ринку праці, як вони зможуть реінтегруватися на батьківщині, чи не посиляться в результаті протесні настрої в суспільстві.

В той же час активізація руху трудових потоків, пов'язаних з негативним впливом світової економічної кризи торкнулася не тільки стану національного ринку праці, але й безпосередньо вплинула на стан злочинності в країні. МВС України неофіційно готувалася до повернення на батьківщину до 3 млн. трудових мігрантів (що саме по собі ставить під сумнів приведену вище оцінку числа працюючих за рубежом українських громадян) і вже повідомляє про те, що показники вуличної злочинності в жовтні-листопаді 2008 р. збільшилися на 20%. [3] Оскільки загальна сума грошових переказів мігрантів до України оцінюється в 5-8 млрд. євро на рік, то державні установи очікували посилення проявів агресії в суспільстві у зв'язку з втратою багатьма

домогосподарствами джерел доходу, пов'язаного з роботою за кордоном, загальним зниженням рівня доходів і водночас зі зростанням безробіття.

Як і в багатьох країнах СНД, суттєве зростання безробіття під час кризи відбулося переважно в невеликих українських містах, де розташоване одне містоутворювальне підприємство. В той же час українські експерти припускають, що повернення мігрантів слід найменш всього очікувати з країн ЄС, де криза швидше викличе інтенсифікацію переміщень трудових мігрантів в межах Євросоюзу у пошуках нових заробітків.[3]

Основними країнами призначення українських заробітчан є Російська Федерація, Італія, Чеська Республіка, Польща, Угорщина, Іспанія та Португалія.

Якщо дослідити географічну спрямованість зовнішніх трудових потоків, то слід зазначити, що вони мають доволі чітку географічну спрямованість – переважно вони здійснюються до найближчих країн або більш віддалених країн, але з привабливішими умовами (рис.2).

Серед трудових мігрантів близько половини (48,1%) працювали у Російській Федерації та майже стільки ж – у країнах Європейського Союзу, переважно в Італії (13,4%), Чеській Республіці (11,9%), Польщі (8,0%), Угорщині (3,2%), Іспанії (2,7%) та Португалії (2,6%).% [2].

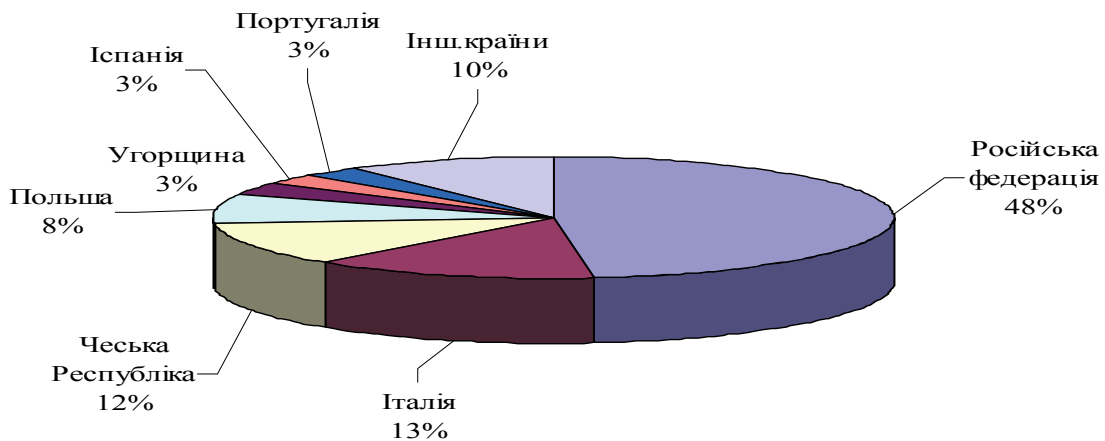

Рис.2. Питома вага трудових мігрантів за країнами перебування протягом 2005-2008 рр., %

Загалом майже всі трудові міграції здійснюються до країн СНД та ЄС. За майже два останні десятиліття пострадянського розвитку держави колишнього СРСР перетворилися на тісно взаємозв'язаний міграційними потоками простір. Близько 80% міжнародних трудових потоків в країнах СНД відбувається в межах регіону. [4]

Оцінки числа українських громадян, що працюють за кордоном, різняться від 1,5 до 7-8 млн. чіл. Більшість українських працівників-мігрантів їдуть до Росії; значна кількість їх також шукає роботу в країнах ЄС, Сполучених Штатах, Ізраїлі і Казахстані. Хоча економічна нерівність між Росією і Україною не так явно виражена, як між Росією та іншими країнами регіону, оскільки ВВП на душу населення в 2007 р. в Росії був в два рази вище, ніж в Україні. Географічна близькість разом з культурними і лінгвістичними зв'язками полегшують трудову міграцію до Росії. Для багатьох жителів України, особливо її східній частині, російська мова є рідною. Між Росією і Україною також сильні сімейні і соціальні зв'язки.

Росія є основною приймаючою країною не тільки для України, але й для більшості країн в СНД. За оцінкою ООН, Росія займає друге місце у світі за чисельністю іммігрантів після США і загальна чисельність іммігрантів в країні складає 12 млн. осіб, а переважна частина яких в'їхали до Росії з країн Східної Європи і Центральної Азії, що були раніше республіками СРСР (табл.1). На початку 2000-х рр. Казахстан також став країною в'їзду, що привертає мігрантів з пострадянських держав Центральної Азії. Основними країнами походження в межах СНД є Узбекистан, Таджикистан, Киргизстан, Азербайджан, Вірменія, Україна, Молдова. Домінуючим видом міжнародної міграції на пострадянському просторі в теперішній час є тимчасова трудова міграція, в яку залучено не менш ніж 6 млн. осіб, причому переважно в нересторованій формі тобто у формі незаконного працевлаштування.

Таблиця 1

Динаміка притоку і відтоку грошових переказів мігрантів по країнах СНД, 2000-2007рр., млн. долл. [5]

Напрямок руху	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Приток:								
Азербайджан	57	104	181	171	227	693	, 812	1287
Вірменія	87	94	131	686	813	940	1175	12/3
Білорусь	139	149	141	222	256	370	334	363

Грузія	274	181	231	235	303	346	485	705
Казахстан	122	171	205	147	165	178	188	223
Киргизстан	g	1 1	37	78	189	322	739	715
Молдова		243	324	437	705	920	1182	1493
Росія	1275	1403	1359	1453	2495	2918	3091	4100
Таджикистан	-	-	79	146	252	466	1019	1250
Туркменістан	-	-	-	-	-	-	-	-
Узбекистан	-	-	-	-	-	-	-	1400
Україна	33	141	209	330	411	595	829	1170
Відтік:								
Росії	1409	1101	1823	2226	3233	5188	6989	11438
Казахстану	356	440	487	594	802	1354	2000	3037

Виникає необхідність визначення провідних факторів формування в межах СНД єдиного міграційного простору, що обумовить відповідне регулювання руху трудових потоків в межах регіону. По-перше, всі вище згадані держави пов'язані між собою угодами про безвізовий порядок перетину кордонів. Безвізовий перетин кордонів створює сприятливі умови для пересування громадян країн СНД усередині пострадянського простору. Окрім цього, певний ряд чинників – історичних, економічних, демографічних, політичних, психологічних, географічних – сприяють формуванню єдиного міграційного простору в цьому регіоні, які класифіковані в таблиці 2.

Таблиця 2.

Чинники формування внутрішніх регіональних міжнародних трудових потоків в межах СНД

Фактори	Зміст
Історичні	Історичні зв'язки між країнами, колишні міжреспубліканські міграції, спільна російська мова
Економічні	Різниця в рівнях заробітної плати між країнами, різниця в обсягах національних ринків праці, схожі системи професійного навчання, визнання дипломів і кваліфікаційних сертифікатів
Демографічні	Відмінності в моделях відтворення населення, старіння населення і дефіцит трудових ресурсів в Росії, демографічна взаємодоповнюваність країн
Політичні	Безвізовий режим в'їзду, преференції для громадян країн СНД під час легалізації і працевлаштуванні в Росії, двосторонні угоди про трудову міграцію, наявність регіональних організацій
Психологічні	Існування множинних споріднених емоційних, професійних та ін. зв'язків, ментальна схожість, що розвинулася унаслідок тривалого мешкання в єдиній країні
Соціально-етнічні	Діаспора, міграційні соціальні мережі
Географічні	Територіальна близькість країн, єдина транспортна інфраструктура

Всі вказані чинники мають довготривалий характер, що дозволяє припустити, що в довгостроковій перспективі існуюча модель міграційної взаємодії країн СНД, яка характеризується високою інтенсивністю внутрішніх регіональних трудових потоків з домінуванням міграційного вектора в напрям Росії, збереже свою актуальність.

Основними чинниками, що визначають інтенсивність та спрямованість зовнішніх трудових потоків України, є такі: близькість до державних кордонів України з іншими країнами, особливості менталітету населення, історичні та ментально-етнічні зв'язки між регіонами України та іноземними країнами, загальний рівень розвитку регіону та наявність у регіоні або у безпосередній близькості від нього великих поліфункціональних міст.

Серед основних переваг зростання інтенсивності зовнішніх трудових потоків є, по-перше, послаблення кризового тиску на стан ринку праці в Україні, так за деякими розрахунками, якщо б рівень зайнятості мігрантів за кордоном значно скоротився, то рівень безробіття в Україні у першій половині 2008 р. був би в 1,5 рази більшим від фактично зафіксованого. По-друге, за рахунок інтенсивності трудових потоків відбувається покращення рівня доходів мігрантів: у середньому трудовий мігрант заробляв у 2007 році 817 доларів США на місяць, що майже втричі вище від середньомісячної заробітної плати в Україні. Значна частина зароблених

коштів мігрантів потрапляє на батьківщину неформальними каналами – передаються через знайомих, водіїв транспортних засобів або привозяться власноручно. Заробітки мігрантів мають велике, інколи вирішальне значення для добробуту їхніх домогосподарств.

Слід зазначити на тому, що за останнє десятиліття міжнародна трудова міграція і для приймаючих країн СНД, і для країн виїзду перетворилася на структурний елемент їх розвитку. З боку приймаючих країн, перш за все Росії, це означає, що російський ринок праці має стійкий сегмент, закріплений за мігрантами, що найбільш вагомим є у великих містах. Не дивлячись на те, що в цілому в Росії іноземна робоча сила складає менше 3% від загальної чисельності зайнятих в російській економіці, але в деяких галузях і регіонах на трудових мігрантів приходиться набагато вагоміша частка ринку праці. Перш за все, йдеться про будівництво, торгівлю, комунальне господарство, транспорт, ремонтні роботи, сферу домашнього обслуговування, надання послуг літнім особам. Присутність мігрантів на російському ринку праці підвищує конкурентоспроможність багатьох великих і малих підприємств, сприяє розвитку нових видів бізнесу, забезпечує реалізацію інвестиційних проектів. З боку країн виїзду працевлаштування їх громадян за кордоном не тільки скорочує безробіття на національних ринках праці, але й підвищує доходи мігрантських домогосподарств, а також покращує фінансові макропоказники держав завдяки тому, що перекази мігрантів виступають як певний інвестиційний ресурс розвитку бізнесу (таблиця 3).

Таблиця 3

Порівняння розмірів грошових переказів з провідними джерелами грошових надходжень в деяких країнах СНД [6]

Країна	Перекази за даними платіжного балансу	Прямі іноземні інвестиції	Офіційна іноземна допомога	Експорт товарів та послуг
<i>млн. дол. США</i>				
Азербайджан	812	-584	206	13862
Вірменія	1175	543	213	1408
Грузія	485	1060	361	2554
Киргизстан	739	182	311	1099
Молдова	1182	242	228	1546
Таджикистан	1019	339	240	646
Узбекистан		164	149	6528
<i>у % до ВВП</i>				
Азербайджан	6.0	-2.9	1.1	70
Вірменія	18.3	8.5	3.3	22
Грузія	6.4	13.8	4.7	33
Киргизстан	27.8	6.5	11.1	39
Молдова	36.2	7.3	6.9	46
Таджикистан	36.2	12.0	8.6	23
Узбекистан	-	1.0	0.9	38

Крім того, за результатами дослідження в країнах походження трудових мігрантів доведено, що позитивна дія трудової міграції на ринки праці країн її походження не вичерпується скороченням тиску на ринок праці унаслідок відтоку працездатного населення, але також обумовлюється подальшим зростанням кількості робочих місць завдяки організації підприємницької діяльності мігрантів, які повернулися, отримавши необхідний стартовий капітал для власної справи або набувши необхідного досвіду роботи, розширення ділового кругозору. Таким чином, за умов інтенсивності процесів трудової міграції в країнах її походження поступово формується підприємницький клас, який створює робочі місця як для інших мігрантів, що повернулися, так і для тих співгромадян, які в міграції не беруть участь.

За відповідними результатами дослідження, проведеного Всесвітнім банком в регіоні Східної Європи і Центральної Азії отримані такі висновки:

- зростання питомої ваги мігрантів в структурі населення на 10% зменшує бідність на 2%;
- 26% мігрантів після повернення на батьківщину вирішують відкрити власний бізнес;
- 70% мігрантів вважають, що після повернення на батьківщину їх шанси одержати кращу роботу зростають;
- після міграції більшість мігрантів одержує на батьківщині більший дохід, ніж перед виїздом з країни.

[6]

Висновки.

Таким чином, потоки зовнішні трудові потоки в регіоні СНД мають стійкий характер і сприяють згладжуванню демографічних і економічних дисбалансів між країнами, сприяючи тим самим соціальній стабільності і розвитку інтеграційних процесів в регіоні в цілому.

Поступово в країнах СНД сформувалися національні стратегії управління міграційними процесами, а міжнародна співпраця, отримала спрямування на впорядкування процесів трудової міграції, і стала важливою складовою діяльності таких регіональних структур, як СНД

Найважливішим кроком в розширенні легальних каналів трудової міграції стала реформа російського міграційного законодавства в 2006-2007 рр., яка визначила преференції для громадян країн СНД в доступі на російський ринок праці

До недавнього часу Україна була для Росії основним міграційним партнером, звідки прибувало найбільша чисельність легально працюючих тимчасових трудових мігрантів. У 2007-2008 рр. Україна поступилася своїм місцем у переліку країн-донорів Узбекистану, Таджикистану і Китаю, але і в ці роки щорічно більше ніж 200 тис. мігрантів з України одержували дозвіл на роботу в Росії.

У той же час питома вага працівників з України, наприклад, зменшується, на відміну від поступового зростання абсолютних показників чисельності трудових мігрантів. Це пояснюється, перш за все більшою мірою диверсифікацією українських зовнішніх трудових потоків: крім Росії, яка залишається основною країною призначення українських мігрантів, трудові потоки спрямовані також в країни ЄС, Ізраїль та інші держави.

Хоча Україна є експортером робочої сили, проблемам її регулювання не приділяється належна увага на державному рівні. Трудова міграція повинна враховуватися при стратегічному економічному плануванні, при формуванні політики зайнятості, освітньої політики, розробці інвестиційних програм і на центральному, і на регіональному рівнях. Дії держави у відповідній сфері мають бути спрямовані передусім на створення умов для скорочення виїзду на заробітки за кордон, захист прав громадян, які працюють за кордоном, забезпечення більш сприятливих можливостей їхнього працевлаштування у зарубіжних країнах та заохочення повернення мігрантів на батьківщину шляхом максимального використання результатів трудової міграції в інтересах розвитку. Результати обстеження трудової міграції дозволяють сформувати надійну аналітичну базу, необхідну для прийняття виважених рішень щодо регулювання трудової міграції

Сучасна міжнародна трудова міграція є процесом, в якому переплітаються інтереси різних її учасників – країн виїзду, країн прийому, самих мігрантів, членів їх родин, працедавців, що наймають іноземних працівників, приймаючих суспільств і т.п. В управлінні міграційними процесами в тій або іншій формі беруть участь різні суб'єкти, кожному з яких властиві свої цілі і методи управління. Але, тільки координація і взаємодія всіх суб'єктів міграційної політики здатні забезпечити ефективне функціонування системи управління міграцією. На насправді часто виходить, що часто їх позиції суперечать один одному. У такому разі пошук консенсусу є важливою умовою послідовності міграційної політики і забезпечення її реалізації відповідно до встановлених правил, як це реалізовано у досвіді Росії.

Таким чином, міграційна політика в Україні повинна реалізуватися за умов тісної співпраці певних суб'єктів міграційної політики. Тобто окрім держави, яка представлена законодавчими і виконавськими органами, які розробляють стратегію і механізми державної міграційної політики, активну участь у регулюванні міграційної політики повинні брати профспілки, бізнес в особі асоціацій працедавців, приватні агентств зайнятості і провайдери різного роду послуг для мігрантів, неурядові організації, діючі, як правило, у сфері інтеграції і захисту прав мігрантів, експертне співтовариство. Певною мірою суб'єктом міграційної політики виступають навіть засоби масової інформації, які формують громадську думку і тим самим створюють певний «міграційний клімат» в країні.

В умовах кризи склад суб'єктів міграційної політики може трансформуватися відповідно до економічної кон'юнктури, і безперечно важливим є проведення конструктивного діалогу державних і недержавних структур, залучених в вирішенні міграційних питань і посилення їх координації в розробці сумісних дій в надзвичайних обставинах.

РЕЗЮМЕ

В статті надано оцінку формування міграційної політики в Україні, що відбувалося переважно ситуативно. Зроблено висновок, що більшість зовнішніх трудових потоків українських працівників-мігрантів спрямовано до Росії, тому виникає необхідність визначення провідних факторів формування в межах СНД єдиного міграційного простору. Надано пропозиції щодо формування міграційної політики в Україні на засадах тісної співпраці всіх суб'єктів міграційної політики.

Ключові слова: міграційна політика, трудові потоки, міграційний простір, фактори міграційної політики.

РЕЗЮМЕ

В статье дана оценка формированию миграционной политики в Украине, которое происходило преимущественно ситуативно. Сделан вывод, что большинство внешних трудовых потоков украинских работников-мигрантов направлены в Россию, поэтому возникает необходимость определения ведущие факторы формирования в пределах СНГ единого миграционного пространства. Разработаны рекомендации по формированию миграционной политики в Украине на основе тесного сотрудничества всех субъектов миграционной политики.

Ключевые слова: миграционная политика, трудовые потоки, миграционное пространство, факторы миграционной политики.

SUMMARY

In the article description is given to the basic defects of modern labour-market in Ukraine, on In the article estimation is given to forming of migratory policy in Ukraine, which took place mainly situation. A conclusion is done, that most external trudovykh streams of the Ukrainian workers are directed to Russia, therefore there is the necessity of determination leading factors of forming within the limits of CIS of single migratory space. Recommendations on

forming of migratory policy in Ukraine on the basis of close collaboration of all subjects of migratory policy are developed.

Keywords: migratory policy, labour streams, migratory space, factors of migratory policy..

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Наказ Президента України «Про основні напрями соціальної політики 1997– 2000 рр.» від 18.10.1997 р. № 1167; Указ Президента України «Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 р.» від 24.05.2000 р. № 717/2000.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.president.gov.ua – назва з екрану.
2. Зовнішня трудова міграція населення України: обстеження/ за ред. Українського центру соціальних реформ, Держкомстату України. – К.,-2009.- [Електронний ресурс].- режим доступу: [http:// openukraine.org/doc/BK-MIGR-END.pdf](http://openukraine.org/doc/BK-MIGR-END.pdf).
3. Ивженко Г. Вынужденное возвращение украинцев на родину порождает массу проблем // Независимая газета. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа : (http://www.ng.ru/courier/2008-12-08/12_ukraina.html). – Название с экрана.
4. Сирина Т. На реках вавилонских-2 // Зеркало недели /Власть. 2008-2009. 27 декабря 16 января. № 49 (728).– [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://www. zn.ua/1000/1550/650947](http://www.zn.ua/1000/1550/650947). – Название с экрана.
4. Влияние экономического кризиса на миграционные тенденции и миграционную политику в Российской Федерации и регионе Восточной Европы и центральной Азии. Аналитический доклад / Официальный сайт Международной организации по миграции. Бюро по международной организации в Москве.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.iourussia.ru>. -/ 31 марта 2009.– Название с экрана.
5. IMF Balance of Payments Statistics. August 2007. World Bank. World Development indicators DataPase, April 2008.
6. Van Eeghen, W. Migration Policy Options for Migration Management. World Bank: Europe and Central Asia Region, 2009. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://gdln-migration.googlegroups.com/web/Willem+Presentation>. – назва з екрану.

УДК 65.012.34

ІНФОРМАЦІЙНО-ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Нечай О. О., ст. викладач кафедри міжнародних економічних відносин Запорізького національного технічного університету

Вступ. Головною тенденцією розвитку логістики в сучасному промисловому виробництві стає знаходження нових факторів її ефективності та утворення якісно нової стратегічної інноваційної системи – інтегрованої логістики.

Найбільш яскраво це проявляється не тільки в міжфункціональній координації усередині фірми, але й подоланням міжфірмових, міжгалузевих меж в ефективних інтегрованих логістичних ланцюгах. Передумовами для інтегрованого логістичного підходу є:

1. Нове розуміння механізмів ринку і логістики як стратегічного елемента в реалізації і розвитку конкурентних можливостей підприємства.
2. Реальні перспективи і тенденції з інтеграції учасників логістичних ланцюжків між собою, розвитку нових організаційних форм – логістичних мереж.
3. Технологічні можливості в сфері новітніх інформаційних технологій, що відкривають принципово нові можливості для управління всіма сферами виробничо-комерційної діяльності [5].

Інтегрована логістика має наступні особливості, які впливають на ефективність:

- формування й використання ключових компетенцій які припускають особливо ефективне сполучення ресурсів, якими конкуренти не розташовують;
- збереження стабільних ключових компетенцій у довгостроковій стратегічній перспективі.

У науковій літературі, у працях Б.Анікіна, П. Дракера, А. Кальченко, Є. Крикавського, В. Кузнецова, В. Николайчука, М. Окландера, О. Тридіда багато йшлося про можливості інтеграції логістики та маркетингу, логістики та фінансів, разом з тим майже недослідженою залишається проблема інтеграції логістики та інформатики, хоча класики інтегрованої логістики Д. Бауерсокс і Д. Клосс справедливо підкреслюють: «Фірма з передовими логістичними системами вважають, що дешевше за допомогою інформації шукати оптимальні рішення, чим здійснювати неоптимальні переміщення запасів» [1, с. 572].

Таким чином, в умовах формування інформаційного суспільства особливо важливим стає створення інтегрованих інформаційних систем, стосовно до яких інформація трактується як найважливіший ресурс, що забезпечує досягнення цільових показників промислового підприємства. У цьому зв'язку **метою статті** є розробка теоретичних і практичних рекомендацій з управління інформаційними ресурсами, створення єдиного інформаційного простору на промислових підприємствах.

Основний матеріал. При розгляді питання про логістичне управління підприємством більшість авторів виділяють інформаційні потоки як окремий вид потоку. Так, під інформаційним потоком розуміється: потік